

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ОБДАРОВАНОЇ ДИТИНИ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор Інституту обдарованої
дитини НАПН України

 Максим ГАЛЬЧЕНКО

«27» серпня 2025 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**«Проектування і створення інтелектуального середовища для розвитку
обдарованих»**

для підготовки здобувачів ступеня доктор філософії
в галузі знань А Освіта
зі спеціальності А1 Освітні науки
освітньо-наукова програма «Освіта та розвиток обдарованої особистості»

Київ
2025

Робоча програма вибіркової навчальної дисципліни «Проектування і створення інтелектуального середовища для розвитку обдарованих» для підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії, які навчаються за спеціальністю А1 Освітні науки, галузь знань А Освіта, освітньо-наукова програма «Освіта та розвиток обдарованої особистості». Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. 21 с.

Розробниця: Андросович Ксенія Анатоліївна, докторка психологічних наук, старша дослідниця.

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні відділу інноваційних технологій в освіті обдарованих (протокол № 8 від «26» серпня 2025 р.)

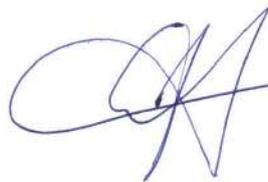
Завідувач відділу інноваційних технологій
в освіті обдарованих,
доктор педагогічних наук, професор

Микола ПІДДЯЧИЙ

Робоча програма затверджена на засіданні вченої ради Інституту обдарованої дитини НАПН України (протокол № 9 від «27» серпня 2025 р.).

Голова вченої ради

Максим ГАЛЬЧЕНКО

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань А Освіта	Вибіркова	
Модулів – 1	Спеціальність А1 Освітні науки, ОНП «Освіта та розвиток обдарованої особистості»	Рік підготовки	
Змістових модулів – 4		2	
Загальна кількість годин – 90		Семестр	
		3	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 год. самостійної роботи здобувача освіти – 4 год.	Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти	Лекції	
		14 год.	
		Семінарські	
		16 год.	
		Практичні	
		-	
		Самостійна робота	
		60 год.	
		Вид контролю: залік	

Примітка

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи і індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 1:2.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни є формування професійної компетентності здобувачів освітньо-наукового ступеня доктора філософії шляхом ознайомлення із специфікою технології проектування освітнього середовища для сприяння інтелектуального розвитку обдарованих учнів в закладах освіти.

Завдання дисципліни: вивчити теоретичні підходи до поняття технології проектування; розкрити сутність методу проєктів, види проєктів та показати їх можливості й обмеженість при застосуванні в освітньому процесі; ознайомитися

із інноваційними моделями проєктування освітнього середовища для обдарованих учнів закладів загальної середньої освіти; навчитися створювати проєкт для розвитку обдарованих учнів за обраною схемою (в залежності від типу проєкту); вивчити технологічні можливості діагностично-проєктуючого комплексу «Універсал онлайн».

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач набуває наступних програмних **компетентностей**:

Інтегральна компетентність (ІК):

ІК-1. Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у галузі освітніх, педагогічних наук та/або дослідницько-інноваційної діяльності, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Загальні (ЗК):

ЗК-2. Здатність презентувати результати досліджень та професійно спілкуватися українською й іноземною мовами з колегами, широким академічним співтовариством і суспільством у цілому в межах свого педагогічного і лінгвістичного досвіду.

ЗК-3. Здатність до формування, абстрактного мислення, критичного аналізу та синтезу, оцінки сучасних наукових досягнень, генерування нових ідей (креативності) при вирішенні дослідницьких і практичних завдань.

ЗК-4. Здатність проводити дослідження на відповідному вимогам науки рівні, розробляти та управляти науковими проєктами.

ЗК-5. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми науково-педагогічного характеру.

ЗК-6. Здатність застосовувати сучасні інформаційні технології в науково-педагогічній діяльності.

Спеціальні (СК):

СК-2. Здатність дотримуватись етики досліджень (принципів), правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності.

СК-4. Здатність створювати та управляти освітніми і професійно-педагогічними / творчими проєктами у галузі обдарованості / обдарованості особистості

СК-6. Здатність до професійно-педагогічного зростання, самоосвіти, саморозвитку, самореалізації і самоздійснення.

СК-10. Здатність оволодівати професійними вміннями в роботі з

обдарованими дітьми різних вікових категорій, надавати ефективні психолого-педагогічні послуги і толерантно ставитися до колег та обдарованих учасників освітнього процесу.

Очікувані програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 1. Вміти демонструвати системний науковий світогляд; володіти сучасними теоріями і концепціями в області педагогіки обдарованості та психології обдарованої особистості, професійною етикою; демонструвати загальний культурний кругозір; нести відповідальність за особистий професійний розвиток.

ПРН-3. Вміти застосовувати знання щодо інформаційних технологій, використовувати ці технології в науковій, освітній і професійній діяльності; розумітись в базах даних та інших електронних ресурсах, спеціалізованому програмному забезпеченні у науковій та навчальній діяльності, критично ставитись до отриманої інформації

ПРН-4. Вміти здійснювати систематичний огляд, системний аналіз, креативний дослідницький синтез нових знань та складних ідей, їх критичне осмислення й усвідомлення для проведення педагогічних досліджень; вміти розробляти та реалізовувати проекти, включаючи власні дослідження, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання і професійну практику та розв'язати значущі педагогічні проблеми; вміти приймати стратегічні рішення; оцінювати ризики; виявляти лідерство та повну автономність і відповідальність під час їх реалізації.

ПРН-7. Вміти виявляти гнучкість у пристосуванні до трансформаційних процесів у професійно-педагогічній сфері, проявляючи адаптивні стратегії і тактики професійної поведінки, переосмислюючи традиційні та застосовуючи в оптимальному поєднанні усталені інноваційні підходи; виявляти готовність і спроможність викладати, стажуватися в іншому закладі вищої освіти на території України чи поза її межами, без відрахування чи звільнення з основного місця навчання.

ПРН-8. Вміти застосовувати глибинні знання у галузі обдарованості / обдарованості особистості, за якою здобувач вищої освіти проводить дослідження; засвоювати основні концепції в практичній педагогічній діяльності, вирішувати теоретичні і практичні проблеми; оволодіти термінологією з досліджуваного наукового напрямку.

ПРН-11. Вміти розробляти і управляти освітніми і творчими професійно-педагогічними проектами у сфері обдарованості / обдарованості особистості.

ПРН-12. Вміти вибирати і доречно використовувати теоретичні (якісні) і

релевантні критеріям і показникам емпіричні методи та технології педагогічного дослідження; застосовувати методи діагностики обдарованості, технології та методи статистичної обробки емпіричних даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи; вибирати або створювати ефективні методики емпіричного педагогічного дослідження відповідно до критеріальних показників наукової розвідки у галузі обдарованості.

ПРН-14. Вміти керуватися у викладацькій діяльності принципами взаємодії з учасниками освітнього процесу; вміти вибудовувати освітній процес та взаємодію з обдарованими здобувачами освіти з урахуванням закономірностей їхнього психічного розвитку й зони найближчого розвитку; застосовувати сучасні та нові інтерактивні методи і форми навчання; аналізувати результати процесу їх використання в академічних групах; розробляти і рецензувати методичні рекомендації та навчальні посібники; вміти формувати освітнє середовище та використовувати професійні надбання в реалізації завдань інноваційної освітньої політики в галузі обдарованості.

3. Програма навчальної дисципліни

ТЕМА 1. СУТНІСТЬ МЕТОДУ ПРОЄКТІВ ТА ЙОГО ЗНАЧЕННЯ

Технологія проекту у дослідженнях зарубіжних та вітчизняних авторів. Метод проектів як один із сучасних методів навчання, його сутність. Вимоги до використання методу проектів. Структура проекту. Типи проектів. Класифікація проектів (за О. Пехотою.). Етапи роботи над проектом. Учнівський проект та роль педагога в організації проектної діяльності.

ТЕМА 2. СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПРОЄКТУВАННЯ І НАВЧАННЯ

Проектування як метод особистісно орієнтованого навчання. Основні етапи технології проектування: початковий, основний, завершальний. Етапи організації проєктувальної діяльності для обдарованих учнів. Використання проєктивного навчання на уроках. Розвиток обдарованості учнів у системі проектування. Сучасні технології навчання. Характеристика технології блочно-модульного навчання. Забезпечення ефективності модульно-рейтингової технології навчання та контроль засвоєння знань. Методи інтерактивних занять.

ТЕМА 3. ІНТЕЛЕКТУАЛЬНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ДЛЯ ОБДАРОВАНИХ

Структура і зміст інтелектуального середовища для розвитку обдарованих дітей і молоді. Методичні основи створення інтелектуального середовища для обдарованих. Технічні засоби створення і функціонування інтелектуального середовища для обдарованих.

ТЕМА 4. СТВОРЕННЯ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ДЛЯ РОЗВИТКУ ОБДАРОВАНОСТІ У ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

Психолого-педагогічні підходи щодо створення освітнього середовища для обдарованих. Інформаційне забезпечення процесу розвитку обдарованих у системі освіти та соціокультурному середовищі. Моделювання умов для розвитку обдарованості у системі мережевого управління. Створення освітнього середовища для розвитку та реалізації творчих здібностей учнів в умовах сільського освітнього закладу.

4. Структура навчальної дисципліни

Теми	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
		л	с	п	інд.	сам.роб.
1	2	3	4	5	6	7
Тема 1. Сутність методу проєктів та його значення	23	4	4	-	-	15
Тема 2. Сучасні технології проєктування і навчання	25	4	6	-	-	15
Тема 3. Інтелектуальне середовище для обдарованих.	23	4	4	-	-	15
Тема 4. Створення освітнього середовища для розвитку обдарованості у закладах освіти	19	2	2	-	-	15
Всього годин	90	14	16	-	-	60

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Основні підходи до вивчення проєктної діяльності	2
2.	Класифікації проєктів українських дослідників	2
3.	Розвиток обдарованості учнів у системі проєктування	2
4.	Використання проєктного методу у педагогіці: зарубіжний досвід	2
5.	Проєктування як функція управління	2
6.	Методичні основи створення інтелектуального середовища для обдарованих.	2
7.	Моделі освітнього середовища для обдарованих	2
8.	Технічні засоби створення освітнього середовища для обдарованих	2
	Разом:	16

6. Теми практичних занять

Не передбачається

7. Теми лабораторних занять

Не передбачається

8. Самостійна робота

Зміст самостійної роботи з навчальної дисципліни «Проектування і створення інтелектуального середовища для розвитку обдарованих» спрямовано на поглиблення теоретичних знань, розвиток самостійного мислення і набуття вмінь опрацювання наукової літератури, що сприяє формуванню професійної компетентності майбутніх фахівців з вищою освітою.

Завдання для самостійної роботи здобувачів освіти відповідно до теми заняття

№ з/п	Номер теми і назви питань	Кількість годин
<i>Тема 1. Сутність методу проєктів та його значення</i>		<i>15</i>
1	1. Поняття «метод», «проєкт» у вітчизняних та зарубіжних дослідженнях	5
2	2. Умови застосування методу проєктів в освітньому процесі для обдарованих	5
3	3. Особистість учителя в процесі проєктної діяльності	5
<i>Тема 2. Сучасні технології проєктування і навчання</i>		<i>15</i>
4	1. Особливості розвитку інтелектуальних здібностей обдарованих учнів засобами проєктування	5
5	2. Підхід І. Шендріка у проєктуванні освітнього простору суб'єкта	5
6	3. Проєктування розвитку обдарованих із застосуванням спеціальних програм і систем	5
<i>Тема 3. Інтелектуальне середовище для обдарованих</i>		<i>15</i>
7	1. Роль освітнього середовища у становленні інтелектуально обдарованої особистості	5
8	2. Методичне забезпечення щодо формування інтелектуального середовища для обдарованих	5
9	3. Сучасні моделі інтелектуального розвитку обдарованих в Інтернеті	5
<i>Тема 4. Створення освітнього середовища для розвитку обдарованості у закладах освіти</i>		<i>15</i>
10	1. Види освітньо-розвивального середовища	5
11	2. Практика освітніх закладів щодо реалізації проєктів створення інтелектуального середовища для обдарованих	5
12	3. Використання віртуального інформаційного простору для створення інформаційної підтримки у навчанні обдарованих	5
Разом:		60

Від здобувачів вимагається опрацювання літератури з кожної теми за формою, яка обирається самостійно (план-конспект, опорний конспект, тези, таблиця, схема тощо). Список рекомендованої літератури до кожної теми можна доповнити науковими джерелами, які здобувач підібрав самостійно. Доцільно порівнювати виклад (або зміст) матеріалу з визначеного питання в різних джерелах.

9. Індивідуальні завдання

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з навчальної дисципліни «Проектування і створення інтелектуального середовища для розвитку обдарованих» – це вид науково-дослідної роботи студента, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчальної дисципліни, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах робочої навчальної програми дисципліни, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, семінарських занять і охоплює декілька тем або один із змістових блоків навчального дисципліни.

Вид ІНДЗ, вимоги та оцінювання:

творчий проєкт (машинописний варіант, відеоряд у вигляді презентації у програмі PowerPoint), що охоплює змістовий блок однієї з тем.

Структура творчого проєкту – зміст, вступ, основна частина, висновки (проєктне рішення, рекомендації), список використаних джерел, додатки. Один із додатків – Презентація у програмі PowerPoint.

Орієнтовна тематика творчих проєктів визначається аспірантом і узгоджується з викладачем. Рекомендовані напрями:

1. Моделі проектування інтелектуального середовища для обдарованих.
2. Реалізація програм та проєктів для розвитку обдарованих в умовах позашкільних закладів.
3. Реалізація проєктів для розвитку творчих здібностей учнів в умовах сільського освітнього закладу.
4. Розробка проєкту «Індивідуальна робота з обдарованими учнями ліцею».

У табл. 1 подано критерії та шкалу оцінювання ІНДЗ, виконані здобувачами освіти.

Критерії оцінювання наукового дослідження у вигляді творчого проекту

№ з/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Обґрунтування актуальності, формулювання мети і завдань дослідження	4
2.	Виклад фактів, ідей, результатів досліджень в логічній послідовності	4
3.	Доказовість висновків та власної позиції, науково обґрунтовані пропозиції щодо розв'язання проблеми в умовах вітчизняної системи освіти, визначення перспектив дослідження	4
4.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, список використаних джерел, додатки (якщо вони є))	4
5.	Розробка і захист наукового проекту у програмі PowerPoint (Презентація)	4
Разом:		20

Оцінка з ІНДЗ є обов'язковим балом, який враховується при підсумковому оцінюванні навчальних досягнень здобувачів з навчальної дисципліни «Проектування і створення інтелектуального середовища для розвитку обдарованих».

10. Методи навчанняI група методів

Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності.

- словесні методи – розповідь-пояснення, бесіда, лекція;
- наочні методи – ілюстрація, демонстрація;
- практичні методи – вправи, практичні роботи;
- індуктивні методи;
- дедуктивні методи;
- репродуктивні методи;
- творчі методи.

II група методів

Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності.

III група методів

Методи контролю (самоконтролю, взаємоконтролю), корекції

(самокорекції, взаємокорекції) за ефективністю освітньої діяльності.

IV група методів

Бінарні, інтегровані (універсальні) методи.

11. Методи контролю

Оцінювання індивідуального навчально-дослідного завдання, поточне оцінювання, залік.

Розподіл балів, які отримують аспіранти

Поточне тематичне опитування і виконання ІНДЗ					Підсумковий контроль	Сума
T1*	T2	T3	T4	ІНДЗ**	Залік	
15***	15	15	15	20	20	100

Примітка.

*T1, ..., T4 – теми вивчення навчальної дисципліни.

**ІНДЗ – індивідуальне навчально-дослідне завдання.

***15 – максимальна сума балів, яку можна набрати за тему.

Оцінювання результатів навчання аспірантів здійснюється за 100-бальною шкалою, шкалою ECTS та національною шкалою.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для заліку
90-100	A	зараховано
82-89	B	
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
01-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Методичне забезпечення

1. Андросович К. А., Ткаченко Л. І. Технології психолого-педагогічного забезпечення адаптованості обдарованої особистості до нових умов навчання : метод. рекомендації. Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2021. 42 с. Режим доступу: <https://lib.iitta.gov.ua/728948/>
2. Киричук В.О. Проектування та психолого-педагогічний супровід розвитку обдарованості : монографія// [В.О. Киричук, О.В. Прашко, В.П. Неділько, С.А. Руденко]; за заг. ред. В. О. Киричука. Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2012. 242с.
3. Киричук В.О. Технології проектування в практиці роботи загальноосвітнього навчального закладу: теоретико-практичний аспект : посібник / В.О. Киричук, О.В. Прашко, В.П. Неділько, С.А. Руденко, В.О. Смотрін, М. Ю. Мельник, К. А. Андросович, Ю. Б. Веселка, М.О. Давидова /. – К.: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2014. – 336 с. Режим доступу: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/10432/>
4. Міленіна М. М. Методичні рекомендації щодо складання програм з розвитку обдарованих підлітків засобами інформаційних технологій. Київ : Ін-т обдарованої дитини НАПН України, 2015. 26 с. Режим доступу: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/704964/>
5. Науково-методичні засади особистісного розвитку інтелектуально обдарованих старшокласників : монографія / В.В. Рибалка, Н.Д. Вінник та ін.; За ред. Н.Д.Вінник. Київ, 2015. 157 с. Режим доступу: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/704931>
6. Федорова Н. Ф. Науково-методичне забезпечення педагогічних інновацій у навчально-виховному процесі при навчанні обдарованих : навчально-методичний посібник. Київ : Інститут обдарованої дитини, 2011. 122 с.

13. Рекомендована література

Базова:

1. Андросович К.А., Міленіна М.М., Ткаченко Л.І. Особливості реалізації особистісного потенціалу обдарованих учнів під час навчання в умовах воєнного стану: методичні рекомендації. Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. 57 с.
2. Інструкція для користувачів діагностично-проектуючого комплексу «Універсал 4 online» / В.О. Киричук, О.В. Прашко, М.Ю. Мельник,

- К.А. Андросович; За заг. ред. В.О. Киричука; Інститут обдарованої дитини НАПН України. Київ : ТОВ «Інформаційні системи», 2013. 110 с.
3. Науково-методичні засади особистісного розвитку інтелектуально обдарованих старшокласників : монографія / В.В. Рибалка, Н.Д. Вінник та ін.; За ред. Н.Д. Вінник. Київ, 2015. 157 с.
  4. Проектні технології навчання учнів професійно-технічних навчальних закладів: довідник / за заг. ред. Л. А. Романова. Житомир : «Полісся», 2019. 126 с.
  5. Проектування освітнього середовища гімназії: теорія і практика : практичний посібник. / С.Е. Трубачева, А.Д. Цимбалару, Д.О. Пузіков, К.В. Гораш, О.І. Мезенцева, І.О. Климчук. Київ : Педагогічна думка, 2022. 142
  6. Соціально-педагогічне проектування розвитку обдарованості учнів в системі навчально-виховного процесу // за загал. ред. В.О. Киричука. Київ : Інститут обдарованої дитини, 2014. 192 с.
  7. Сухий О. Л. Науково-методичні основи створення соціально-інформаційних систем для розвитку обдарованої дитини : монографія // С. О. Галкін, В. М. Міленін, Г. В. Онопченко, О. В. Онопченко, О. Л. Сухий, В. М. Тарадайник, Т. А. Юрченко – Київ, 2015. 289 с.
  8. Технології проектування в практиці роботи загальноосвітнього навчального закладу: теоретико-практичний аспект : посібник / за ред. В. О. Киричука. Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2014. 336с.
  9. Федорова, Н.Ф., Муранова, Н.П. (2017) Особливості інтелектуального розвитку старшокласників. Актуальні проблеми в системі освіти: загальноосвітній навчальний заклад – доуніверситетська підготовка – вищий навчальний заклад : зб. наук. праць матеріалів III Всеукраїнської науково-практичної конференції, 27 квітня 2017 року. Режим доступу: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/726847/>

Додаткова:

1. Андросович К.А. Соціалізація обдарованих учнів засобами інформаційних та комунікаційних технологій. Інформаційні технології і засоби навчання, 2021. Том 84, N4. С.21-37. <https://doi.org/10.33407/itlt.v84i4.3538>.
2. Андросович К. Арт-терапевтичний підхід як ресурс для подолання негативних психічних станів здобувачів освіти в умовах воєнного часу. *Виклики та перспективи розвитку психологічних знань в умовах воєнного стану* : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (Київ, 10 квітня 2025 р.). Київ : Вид-во Європейського університету, 2025. С. 256-258.

3. Андросович К.А. Особливості соціально-психологічної підтримки процесу соціалізації обдарованої учнівської молоді. *Теоретичні і прикладні проблеми психології та соціальної роботи*. 2023. № 2 (61). С. 18-35. <https://doi.org/10.33216/2219-2654-2023-61-2-18-35>
4. Андросович К.А. Соціальний розвиток особистості у суспільстві інформаційних технологій. *Теоретичні і прикладні проблеми психології та соціальної роботи*. 2023. № 1 (60). С. 111-122. <https://doi.org/10.33216/2219-2654-2023-60-1-111-122>
5. Андросович К.А. Концептуалізація проблеми обдарованості учнівської молоді у соціально-психологічній парадигмі процесу її соціалізації. *Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи*. 2023. № 1 (30). С.52-62. DOI: [https://doi.org/10.32405/2413-4139-2023-1\(30\)-52-61](https://doi.org/10.32405/2413-4139-2023-1(30)-52-61)
6. Андросович К.А. Психологічна допомога особистості в контексті сучасних викликів. *Актуальні проблеми науки, освіти і технологій в Україні та світі : збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції (Полтава, 26 липня 2025 р.)*. Полтава : ЦФЕНД, 2025. С.40-42.
7. Андросович К.А. Сформованість цінностей до ментального здоров'я як потенціал стресостійкості обдарованих учнів. *Звітна наукова конференція за результатами роботи Інституту обдарованої дитини НАПН України в 2024 році : матеріали конференції (Київ, 5 грудня 2024 р.)*. Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України.
8. Андросович К.А., Гальченко В.М. Розвиток соціальної винахідливості як чинник позитивного ставлення дошкільників до життя. *Освіта та розвиток обдарованої особистості*. 2024. № 3 (94). С.44-49. DOI: [https://doi.org/10.32405/2309-3935-2024-3\(94\)-44-48](https://doi.org/10.32405/2309-3935-2024-3(94)-44-48)
9. Андросович К.А., Полякова В.І. Індивідуальна та групова психологічна допомога особистості в умовах психотравмуючих подій. *Наукові перспективи*. 2025. № 7(61) 2025. С.1066-1076. [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-7\(61\)-1066-1075](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-7(61)-1066-1075)
10. Андросович К.О., Завацька Н.Є., Турбан В.В., Волошин В.М., Сафонов А.Ю., Царенок В.О. Особистісний розвиток молоді: соціально-психологічне опосередкування в умовах транзитивного соціуму. *Теоретичні і прикладні проблеми психології та соціальної роботи*. 2024. № 3(65) Т.2. С.113-123. http://tpppjournal.com.ua/n65y2k24_tom_2_a10.html
11. Гальченко В.М., Андросович К.А., Глушко Н.В. Вплив сім'ї на розвиток творчого потенціалу особистості дошкільника. *Освіта та розвиток обдарованої особистості*. 2024. № 4 (95). С.25-30 DOI:

- [https://doi.org/10.32405/2309-3935-2024-4\(95\)-25-29](https://doi.org/10.32405/2309-3935-2024-4(95)-25-29)
12. Дарманська І. Моделювання та проектування освітнього середовища закладу як умова його стратегічного розвитку. *Наукові інновації та передові технології*. № 4(32) (2024). С.916-927. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-4\(32\)-916-927](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-4(32)-916-927)
  13. Заліток Л.М., Андросович К.А., Засекін А.А. Формування культури ментального здоров'я в здобувачів освіти в умовах воєнного стану та період відновлення України. *Перспективи та інновації науки*. 2024. № 10(44). С. 894-916. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-10\(44\)-894-915](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-10(44)-894-915)
  14. Найчук В.В., Митрофанова-Керсанова Л.А., Андросович К.А., Джигун Л.М., Юденко О.В. Збереження психічного здоров'я засобами арт-терапії. *Наукові перспективи*. 2025. № 2(56) С.1895-1906. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-2\(56\)-1895-1905](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-2(56)-1895-1905)
  15. Психологічні та соціальні чинники адаптації обдарованої особистості в умовах інформаційно-освітнього середовища закладів загальної середньої освіти : методичний посібник / Андросович К.А., Ільїна Г.В., Ткаченко Л.І., Якимова І.О. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2021. – 122 с. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/742075>
  16. Трубачева С., Мушка О., Замаскіна П. Особливості проектування освітнього середовища в умовах цифровізації суспільства під час воєнного стану в Україні. *Український педагогічний журнал*. 2023. № 4. С.46-52. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/738697/1/5.pdf>
  17. Androsovysh, K.A., Rudyk, Y.M., Melnyk, M.Y., Kovalova, O.A., Yakymova, I.O. Psychological Guidance of the Socialisation Process of Gifted Students using Information and Communications Technology *Journal of Intellectual Disability - Diagnosis and Treatment*. Volume 9, Issue 2, 2021, Pages 236-246 <https://lifescienceglobal.com/pms/index.php/jiddt/article/view/7554>

Інформаційні ресурси

<https://www.universal-online.org/>

https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u175/zbirnik_seminar.pdf

Державна служба якості освіти України. (2022). Безпечне освітнє середовище: нові виміри безпеки. <https://sqe.gov.ua/bezpechne-osvitnie-seredovishhe-novi-vim/#Text>

15. ЗАПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ

1. Визначення методу проєктів.
2. Характеристика основних вимог до використання методу проєктів в освітньому процесі.
3. Етапи проєктно-технологічної діяльності (організаційно-підготовчий; конструкторський; технологічний; заключний).
4. Послідовність дій, при використанні дослідницьких методів.
5. Загальні підходи до структурування проєктів.
6. Типи проєктів, їх характеристика.
7. Сутність соціально-педагогічного підходу до створення середовища розвитку здібних та обдарованих дітей.
8. Основні етапи роботи над проєктом.
9. Роль учителя в організації проєктної діяльності учнів.
10. Оцінювання учнівського проєкту, його результативності.
11. Типи класифікації проєктів.
12. Сутність проєктної технології та її значення.
13. Використання проєктного методу: зарубіжний досвід.
14. Розвиваючий ефект проєктної технології.
15. Компоненти педагогічної діяльності (п'яти компонентна структура) за Н. Кузьміною.
16. Внесок Є. Полата у розвиток теорії проєктування.
17. Класифікація проєктів за О. Пехотою.
18. Інформаційні проєкти: характеристика.
19. Методи, що застосовуються у роботі над проєктом.
20. Результатом впровадження проєктної технології в освітній заклад є інноваційно-розвиваюче середовище, яке передбачає...
21. Переваги використання проєктних технологій у практиці навчання та виховання обдарованих.
22. Основні етапи оформлення проєкту (за О. Піхотою).
23. Основні вимоги до застосування технології проєкту в педагогічній практиці.
24. Інтелектуальне середовище: структура і зміст.
25. Інформаційно-освітній простір та його вплив на розвиток обдарованого учня.
26. Методичні основи створення інтелектуального середовища для обдарованих.
27. Психолого-педагогічні підходи щодо створення освітнього середовища для обдарованих.
28. Технічні засоби створення і функціонування інтелектуального середовища для обдарованих.
29. Умови формування освітнього середовища для розвитку спеціально обдарованих учнів.
30. Сучасне методичне забезпечення для формування інтелектуального середовища для обдарованих.

16. ПЛАНИ ЛЕКЦІЙ

Тема 1. СУТНІСТЬ МЕТОДУ ПРОЄКТІВ ТА ЙОГО ЗНАЧЕННЯ

Лекція 1. Теоретичні підходи до визначення методу проєктів

Визначення поняття проєкту у педагогіці. Вимоги до використання методу проєктів в освітньому процесі. Загальні підходи до структурування проєктів. Основні типи проєктів (соціальний, психолого-педагогічний, особистісний).

Лекція 2. Метод проєктів як один із сучасних методів навчання, його сутність

Організація проєктувальної діяльності для обдарованих учнів. Структура проєкту. Класифікація проєктів (за О. Пехотою.) Етапи роботи над проєктом. Учнівський проєкт та роль педагога в організації проєктної діяльності.

Тема 2. СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПРОЄКТУВАННЯ І НАВЧАННЯ

Лекція 3. Проєктування як метод особистісно орієнтованого навчання

Основні етапи технології проєктування: початковий, основний, завершальний. Використання проєктивного навчання на уроках. Проєктування як функція управління. Технології психолого-педагогічного проєктування розвитку учня (діагностика, аналіз, конструювання, програмування, моделювання, планування, творення, реалізація, моніторинг), за В.Киричук.

Лекція 4. Сучасні технології навчання

Характеристика технології блочно-модульного навчання. Забезпечення ефективності модульно-рейтингової технології навчання та контроль засвоєння знань. Методи інтерактивних занять. Можливості проєктування освітнього процесу у комп'ютерному комплексі «Універсал» (В.О. Киричук).

Тема 3. ІНТЕЛЕКТУАЛЬНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ДЛЯ ОБДАРОВАНИХ

Лекція 5. Визначення поняття інтелектуального середовища

Структура і зміст інтелектуального середовища. Реалізація програм розвитку обдарованих засобами створення інтелектуального середовища.

Лекція 6. Методичні засади створення інтелектуального середовища для обдарованих

Методичні основи створення інтелектуального середовища для обдарованих. Моделювання комплексу умов для розвитку обдарованості у системі мережевого управління.

Тема 4. СТВОРЕННЯ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ДЛЯ РОЗВИТКУ ОБДАРОВАНОСТІ У ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

Лекція 7. Основні підходи та технічні засоби до створення освітнього середовища для обдарованих

Психолого-педагогічні підходи щодо створення освітнього середовища для обдарованих. Інформаційне забезпечення процесу розвитку обдарованих у системі освіти та соціокультурному середовищі. Технічні засоби створення і функціонування інтелектуального середовища для обдарованих.

17. СЛОВНИК ОСНОВНИХ ТЕРМІНІВ

ДІЯЛЬНІСТЬ УЧНЯ – активна взаємодія з довкіллям, під час якої індивід виступає як суб'єкт, що цілеспрямовано впливає на об'єкт і тим самим задовольняє свої потреби.

ДОСЛІДНИЦЬКІ ПРОЄКТИ – це проекти, які потребують добре обміркованої структури, визначеної мети, актуальності предмета дослідження для всіх учасників, соціальної значущості, продуманості методів, у тому числі експериментальних методів обробки результатів.

ЗАВДАННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ – це вибір шляхів і засобів для досягнення мети відповідно до висунутої гіпотези. У роботі може бути поставлено кілька завдань.

ІГРОВІ ПРОЄКТИ – учасники беруть на себе певні ролі, зумовлені характером і змістом проекту.

ІНТЕГРУВАННЯ ЗНАНЬ – процес наближення, об'єднання окремих наук.

ІНТЕРЕС – ставлення особистості до предмета як до чогось для неї цінного, привабливого.

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНІ СТИЛІ – це своєрідні способи постановки та рішення проблем.

ІНФОРМАЦІЙНІ ПРОЄКТИ – спрямовані на збирання інформації про якийсь об'єкт, явище, на ознайомлення учасників проекту з цією інформацією, її аналіз і узагальнення фактів.

ЕТАПИ ПРОЕКТНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ – початковий, основний, завершальний.

КЛАСИФІКАЦІЯ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ – це упорядкована за певною ознакою система, яка в силу надзвичайної рухливості такої динамічної системи, як сучасна освіта, сама повинна віддзеркалювати цю рухливість, враховуючи зміни, що відбуваються у практиці використання методів.

КОГНІТИВНІ СТИЛІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ – це індивідуальні способи переробки інформації, включаючи її сприйняття, аналіз та оцінювання.

МІЖПРЕДМЕТНІ ПРОЄКТИ – виконуються зазвичай у позаурочний час, передбачають інтеграцію знань з декількох предметів та потребують кваліфікованої допомоги вчителів-предметників.

МОНОПРОЄКТИ – виконуються на уроках одного предмету, хоча і передбачаються під час виконання використання знань з інших дисциплін.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЄКТ – об'єднана навчально-пізнавальна творча діяльність учнів-партнерів, організована на основі комп'ютерних телекомунікацій, які мають спільну проблему, мету, узгоджені методи, способи діяльності, спрямовані на досягнення загального результату спільної діяльності (Є. Полат).

НАВЧАЛЬНИЙ ТВОРЧИЙ ПРОЄКТ – самостійно розроблені і виготовлені товари (послуги) від ідеї до її втілення, що суб'єктної або об'єктної новизни і виконується під контролем і консультуванням учителя (В. Симоненко).

НАВЧАЛЬНО-ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНІ ПРОЄКТИ – це спільна навчально-пізнавальна творча або ігрова діяльність учнів-партнерів, організована на основі комп'ютерної телекомунікації, яка має спільну мету дослідження певної проблеми, узгоджені методи, способи діяльності й спрямована на досягнення спільного результату діяльності.

ОБДАРОВАНІСТЬ – це значення в порівнянні з віковими нормами випередження в розумовому розвитку або виключному розвитку спеціальними здібностями (музичних, художніх, спортивних та ін.).

ОБДАРОВАНА ДИТИНА – та, яка виділяється яскравими, очевидними, іноді видатними досягненнями (або має передумови до цього) у тому або іншому виді діяльності.

ПРАКТИЧНО-ОРІЄНТОВАНІ ПРОЄКТИ – результат діяльності учасників чітко визначено з самого початку, він орієнтований на соціальні інтереси учасників (документ, програма, рекомендації, проект закону, проект шкільного саду).

ПРОЄКТ – задум, план, намір, цільовий акт діяльності, в основі якого лежать інтереси дитини.

ПРОЄКТ – практика особистісно-орієнтованого навчання в процесі конкретної праці учня, на основі його вільного вибору, з урахуванням його інтересів (О. Пехота).

ПРОЄКТ – це сукупність певних дій, документів, попередніх текстів, задум для створення реального об'єкта, предмета, створення різного роду теоретичного продукту. Це завжди творча діяльність (А. Лебедєва).

ПРОЄКТНА РОБОТА – вид діяльності (переважно в групах), мета якої – підготовка кінцевого продукту.

ПРОЄКТУВАННЯ (створення спільних проектів) – спосіб організації взаємодії учня та вчителя в навчально-виховному процесі, який об'єднує змістовий, процесуальний та методичний компоненти процесу навчання під час створення проектів – поетапної практичної діяльності для досягнення поставлених завдань.

ПРОЄКТУВАННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ – багаторівнева система взаємопов'язаних психолого-педагогічних технологій, яка забезпечує послідовність освітнього процесу в ЗЗСО і розкриває цілісний характер взаємодії всіх учасників НВП залежно від поставлених цілей і завдань системи освіти України та задач особистісного розвитку кожного учня.

ПРИКЛАДНІ ПРОЄКТИ, що відрізняються чітко визначеним результатом діяльності його учасників (наприклад, проект закону, довідкові матеріали, словник, аргументоване пояснення якогось явища). Такі проекти, які передбачають глибоке осмислення структури, розподіл функцій між учасниками, оформлення результатів діяльності, їх подальшу презентацію та зовнішнє рецензування.

РОЛЬОВІ ПРОЄКТИ – в яких учасники виконують певні ролі (літературних персонажів або вигаданих героїв), обумовлені характером і змістом проекту, імітують соціальні чи ділові відносини, ускладнені гіпотетичними ігровими ситуаціями; структура таких проектів тільки намічається і залишається відкритою до завершення роботи. Такі проекти дозволяють не тільки отримати нові знання, а й сприяють придбанню певного соціального досвіду.

СТИЛІ КОДУВАННЯ інформації – полягають у способах представлення інформації про оточуюче середовище, спираючись або на візуальний (зір), або на аудіальний (слух), або на кінетичний досвід (через органи чуття) людини.

СУБ'ЄКТ ДІЯЛЬНОСТІ – індивід, який володіє свідомістю та волею, здатний діяти цілеспрямовано, який має потребу в діяльності та мотиви до виконання дій.

ТВОРЧІ ПРОЄКТИ – це проекти, які не мають детально опрацьованої структури спільної діяльності учасників, вона розвивається, підпорядковуючись кінцевому результату, прийнятій групою логіці спільної діяльності, інтересам учасників проекту.